

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 1. prosinca 2021.
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Posebni odbor za poljoprivredu / Vijeće
Predmet:	Nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom – <i>priprema rasprave u okviru Vijeća</i>

S obzirom na ministarsku raspravu o nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom na sastanku Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo 12. i 13. prosinca 2021., za delegacije se u prilogu nalazi dokument predsjedništva za raspravu o toj temi.

Dokument predsjedništva za raspravu o nepoštenim trgovačkim praksama u lancu opskrbe hranom

Poboljšanje i jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom važan je cilj zajedničke poljoprivredne politike jer se time rješava znatna neravnoteža pregovaračke moći u lancu opskrbe hranom, kojom su najviše pogođeni poljoprivrednici.

Na temelju znatnih zakonodavnih mjera koje su već poduzete za rješavanje tog pitanja, donošenjem Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama¹ 2019. i u okviru ZPP-a u strategiji „od polja do stola” navode se daljnje mjere u tom pogledu. Njime se predviđa pojašnjenje pravila tržišnog natjecanja za zajedničke inicijative kojima se promiče održivost u lancima opskrbe i pomaže poljoprivrednicima da ostvare pravedan udio dodane vrijednosti održive proizvodnje.

Otada su uvedena znatna poboljšanja u kontekstu posljednje reforme ZPP-a i odluka donesenih na razini država članica u okviru prenošenja Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama u nacionalno zakonodavstvo.

Novim ZPP-om ojačat će se položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe i povećati konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora poboljšanjem pregovaračke moći. Novim pravilima ojačat će se suradnja proizvođača, potaknuti suradnja poljoprivrednika i omogućit će im se stvaranje kompenzacijske moći na tržištu. Na primjer, poljoprivrednici (i njihova udruženja) i akteri koji se u lancu opskrbe hranom nalaze niže od prvih kupaca moći će se dogovoriti o klauzulama o podjeli vrijednosti kojima se poljoprivrednicima omogućuje sudjelovanje u razvoju cijena u kasnijim fazama lanca opskrbe hranom. U slučaju isporuke poljoprivrednih proizvoda obuhvaćenih pisanim ugovorom ili ponudom na temelju članaka 148. i 168. Uredbe (EU) br. 1308/2013 cijena koja se plaća za isporuku može se izračunati kombiniranjem različitih čimbenika utvrđenih u ugovoru kako bi se proizvođačima pružila veća jasnoća.

¹ Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima.

Države članice EU-a morale su prenijeti **Direktivu o nepoštenim trgovačkim praksama** u nacionalno zakonodavstvo do 1. svibnja 2021. i primijeniti je nakon šest mjeseci. Komisija je nedavno objavila privremeno izvješće o tom prenošenju, u kojem se pruža uvid u odluke donesene na nacionalnoj razini.

Direktivom o nepoštenim trgovačkim praksama uvedeni su minimalni standardi zaštite od nepoštenih trgovačkih praksi u vrijednosnom lancu prehrambenih proizvoda s ciljem zaštite poljoprivrednika, organizacija poljoprivrednika i drugih slabijih dobavljača poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda od jačih kupaca. Njome se predviđa minimalna razina usklađenosti utvrđivanjem popisa zabranjenih nepoštenih trgovačkih praksi između kupaca i dobavljača u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima. Utvrđuju se i minimalna pravila o njezinu području primjene i glavne definicije, kao i odredbe o provedbi tih zabrana i koordinacija provedbenih tijela različitih država članica. Države članice mogu donijeti ili zadržati nacionalna pravila koja nadilaze nepoštene trgovačke prakse navedene u Direktivi, pod uvjetom da su takva nacionalna pravila u skladu s pravilima o funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

Većina zemalja EU-a već je prenijela tu direktivu, a odluke donesene na nacionalnoj razini znatno će utjecati na borbu protiv nepoštenih trgovačkih praksi. Komisija je u svojim nalazima procijenila da je velika većina tih država članica premašila minimalnu razinu zaštite utvrđenu Direktivom, ali je slijedila sektorski pristup. Razlike među državama članicama postoje i u primjeni kategorija prometa. Većina država članica proširila je popis nepoštenih trgovačkih praksi iz Direktive. Kad je riječ o provedbenim tijelima, države članice dale su prednost upravnim tijelima u odnosu na sudsko izvršavanje. Kao provedbene mjere prevladavaju financijske sankcije i mjere zabrane.

Daljnji koraci

Direktivom se rješavaju mnoga pitanja povezana sa sprečavanjem nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom, a zakonodavni akt u tom području korak je u pravom smjeru. Zbog razlika u prenošenju trebalo bi raspraviti o razlozima za odluke koje su donijele države članice i o tome bi li postojeći pristup utvrđivanja minimalnih standarda dugoročno bio dovoljan, među ostalim s ciljem očuvanja jedinstvenog tržišta. U sljedećim godinama pokazat će se je li provedba novih odredaba ZPP-a i Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama dovoljno učinkovita.

U području transparentnosti tržišta mogli bismo poduzeti daljnje korake i poboljšati poslovne uvjete u cijelom lancu opskrbe. Dobavljači već imaju mogućnost, na temelju Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama, zatražiti i dobiti pisane ugovore koji obuhvaćaju proizvode iz Priloga I. UFEU-u, kao i sve druge proizvode koji su namijenjeni za prehranu i prerađeni upotrebom proizvoda iz Priloga I. UFEU-u. Postavlja se pitanje trebaju li nam u tom području daljnji koraci i koji.

Potrebne su jasne informacije o stanju na tržištima i o raspodjeli dodane vrijednosti među dionicima u lancu opskrbe hranom. Na razini EU-a obavljen je znatan rad na poboljšanju **izvješćivanja o cijenama**, a trenutačno je naglasak na provedbi, pri čemu države članice imaju ključnu ulogu u prikupljanju podataka. Takva povećana transparentnost važna je i s obzirom na moguće posljedice visokih troškova energije i ulaznih troškova za poljoprivredne proizvode te prijenosa povećanja cijena kroz prehrambeni lanac do krajnjeg potrošača.

Djelotvornost Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama ovisit će o **suradnji između provedbenih tijela** u državama članicama i Europske komisije. U narednim mjesecima uspostaviti će se praksa uzajamne suradnje među provedbenim tijelima. Ta suradnja i razmjena informacija o najboljim praksama prvenstveno će biti važne za uspješno rješavanje sporova na razini EU-a. Suradnja bi mogla biti ključna u slučajevima kada države članice zadrže ili uvedu stroža pravila za suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi u odnosu na one utvrđene u Direktivi o nepoštenim trgovačkim praksama.

O pitanju nepoštenih poslovnih praksi trebalo bi dodatno raspraviti u širem kontekstu i u institucijskom okružju. Važan je doprinos tome mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora naslovljeno „Prema pravednom lancu opskrbe hranom”² u kojem se daje širi pogled na to pitanje. U mišljenju, koje je pripremljeno na zahtjev slovenskog predsjedništva, ističu se dodatni problemi i iznose određeni prijedlozi za razmatranje.

² <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>.

S obzirom na navedeno, ministre i ministrice poziva se da iznesu svoje mišljenje o sljedećim pitanjima:

1) Koja su vaša iskustva s prenošenjem ili mogućom primjenom Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama? Primjećujete li već promjene u ponašanju različitih aktera u lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima? Gdje vidite izazove u provedbi nacionalnog zakona o nepoštenim trgovačkim praksama kojim se prenosi Direktiva o nepoštenim trgovačkim praksama?

2) Smatrate li da su postojeće pravne odredbe EU-a o poboljšanju položaja poljoprivrednika i slabijih dobavljača u vrijednosnom lancu opskrbe hranom u okviru Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama i ZPP-a dovoljne? Ako ne, koji su daljnji koraci potrebni uz zadržavanje osnovne tržišne usmjerenosti reformiranog ZPP-a?